

Anonim şirketlerde yönetimin devri ve iç yönerge

Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU
Avukat / Yeminli Mali Müşavir

I- Yönetim yetkisinin devri

Türk Ticaret Kanunu'nun 365. maddesine göre anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Yönetim kurulu, kanun veya esas sözleşmeyle genel kurula bırakılmayan bütün hususlarda yetkilidir.

Yönetim kurulu sahip olduğu şirketi sevk ve idare görevini kendisi kullanabileceği gibi, yetkilerini devredip bir gözetim organı olarak da çalışabilir. Yeni TTK sistemi, Amerika Birleşik Devletleri'nde olduğu gibi, yönetim kurulu üyelerini icracı (executive) ve icra yetkisi olmayan (non-executive) üye olarak ayırmaya uygundur.

Kendilerine yönetim yetkisi devredilen kişilere murahhas denir. Murahhas; aynı zamanda yönetim kurulu üyesi ise murahhas üye, yönetim kurulu üyesi değilse murahhas müdür olarak adlandırılır.

TTK'nın 375. maddesi, yönetim kurulunun bazı yetkilerini devredemeyeceğini öngörmüştür. Buna göre yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

- Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.
- Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.
- Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.

d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisine haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.

e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.

f) Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.

g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.

Devredilecek yönetim yetkisinin TTK'nın 375. maddesinde yasaklanan hususların dışında olması gerekir. Bundan başka yönetim yetkisinin murahhaslara devri için,

- Şirket esas sözleşmesinde yetki devrine ilişkin açık bir hüküm,
- Yönetim kurulunun yetki devrine ilişkin kararı,
- Yönetim kurulunca önceden hazırlanmış iç yönerge mevcut olmalıdır.

Yeni TTK yönetim ve temsil yetkisinin devrini birbirinden ayırmıştır. Buna göre, yönetimin devri temsil yetkisinin devrini içermez. Bunun için temsil yetkisi TTK'nın 370. maddesi uyarınca ayrıca veya aynı işlemle açıkça belirtilmek suretiyle devredilmelidir.

II- İç Yönerge

TTK'nın 367. maddesi, yönetim yetkisinin devri için "iç yönergenin" varlığını zorunlu tutmuştur. Yetki devri söz konusu değilse iç yönerge hazırlama zorunluluğu yoksa da, her anonim şirketin bir iç yönergesinin bulunması tavsiye edilmektedir.

Adalet Komisyonu'ndan geçen TTK'nın 367. maddesinde "iç yönetmelik" şeklindeki ibare, Anayasa'nın 124. maddesine göre yönetmeliğin sadece Başbakanlık, bakanlıklar

ve kamu tüzel kişileri tarafından çıkarılabileceği düşüncesiyle Genel Kurul'da "iç yönerge" olarak değiştirilmiştir. Ancak, TTK'nın 367. maddesinde geçen iç yönerge, yönetim kurulunun yetki devrine ilişkin olup, TTK'nın 419. maddesinde öngörülen genel kurulun çalışma usul ve esaslarını gösteren iç yönergeden farklıdır.

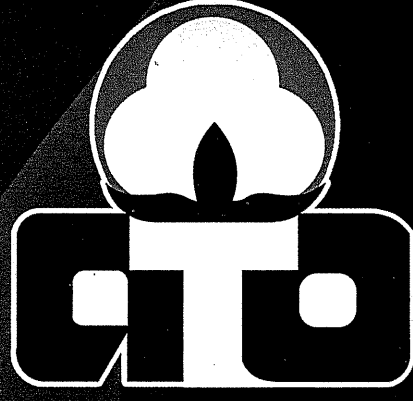
İç yönergeyi hazırlamak görev ve yetkisi yönetim kuruluna aittir. İç yönergenin ve değişikliklerinin bütün yönetim kurulu üyeleri tarafından imzalanması gerekir.

İç yönerge, şirketin bir bakıma ticari sırlarını da içerdiğinden ticaret siciline tescil edilmez. Ancak TTK'nın 367. maddesine göre yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaati olan alacaklıları örneğin bankaları iç yönerge hakkında bilgilendirir.

TTK'nın 367. maddesinde iç yönergenin içeriği ve fonksiyonu gösterilmiştir. Buna göre iç yönerge, şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri tanımlar, kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler.

Örnek bir iç yönerge aşağıdaki başlıklardan oluşur:

- ◆ İç yönergenin dayanağı,
- ◆ İcra Organları,
- ◆ Yönetim kurulunun;
 - Seçim ölçütleri,
 - Özel yükümlülükleri,
 - Üyeliğin sona ermesine ilişkin sebepler,
 - Görev süresinin sınırlandırılması,
 - Başka bir şirket veya kurumun yönetiminde görev alma
- ◆ Yönetim kurulunun oluşturulması,
- ◆ Yönetim kurulu toplantıları,
- ◆ Görev ve yetkiler (Yönetim kurulu başkanı ve üyelerin, murahhasların, CEO'nun)
- ◆ Yönetim kurulu üyelerine ödenecek tazminatlar,
- ◆ Yönetim kurulu üyelerinin bilgi ve inceleme hakları,
- ◆ Raporların sunulması,
- ◆ Şirketi temsile yetkili olanlar ve sınırları,
- ◆ Yönetim kurulu üyelerinin yükümlülükleri,
- ◆ Son hükümler.

ADANA TİCARET ODASI DERGİSİ

Temmuz 2013 SAYI: 17

- ✓ Odamız Yönetimi, TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu'nu ziyaret etti.
- ✓ Hisarcıklıoğlu: Adana ekonomisi şaha kaldırılmalı.
- ✓ Vali Hüseyin Avni Coş: Geleceğin Adana'sı için güçbirliği sağlanmalı.
- ✓ Haziran ve Temmuz ayları Meclis toplantılarımız yapıldı.
- ✓ Ticari hayattaki fırsat ve değişiklikler konusunda uyarılar!
- ✓ Adana ekonomisi 25 girişimci daha kazandı.
- ✓ Kadın girişimciliği için stratejik ortaklık.
- ✓ Adana'nın ihracatı yüzde 6.6 arttı.

